

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Poznań, dnia 8 października 2018 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący:SSO Maria Prusinowska

Protokolant:protokolant sądowy Justyna Wojciechowska

po rozpoznaniu w dniu 30 sierpnia 2018 r. w Poznaniu

na rozprawie sprawy z powództwa A. U. PESEL (...)

przeciwko Przedsiębiorstwu Usług (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. NIP (...), Gminie K.

- o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli

1. Uchyła wyrok zaoczny Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 2 października 2014 roku wydany w sprawie XII C 2412/13 w całości.

2. Zobowiązuje pozwanego Przedsiębiorstwo Usług (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. do złożenia oświadczenia woli o następującej treści:

„Pozwana oświadcza, iż nabywa od powoda własność wybudowanego przez powoda na jego koszt przyłącza kanalizacyjnego położonego w K. przy ulicy (...) na odcinku od granicy nieruchomości powoda do studni na kanale sanitarnym przebiegającym w ulicy (...) o długości 6,5 mB za kwotę 3 990,91 zł (trzy tysiące dziewięćset dziewięćdziesiąt złotych dziewięćdziesiąt jeden groszy), na co powód niniejszym pozwem wyraża zgodę”.

3. W pozostałym zakresie powództwo oddala.

4. Kosztami postępowania obciąża w całości powoda a ich szczegółowe wyliczenie pozostawia Referendarzowi sądowemu.

SSO Maria Prusinowska

Sygn. akt XII C 2412/13

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 19 listopada 2012 r. powód **A. U.** wniósł o zobowiązanie pozwanego Przedsiębiorstwo Usług (...) Sp. z o.o. do złożenia oświadczenia woli następującej treści:

„Pozwana oświadcza, iż nabywa od powoda własność wybudowanego przez powoda na jego koszt kanału sanitarnego położonego w K.przy ul. (...) o długości 441 mb za kwotę 223 680 zł, na co powód niniejszym pozwem wyraża zgodę.” oraz o zasądzenie od pozwanego na jego rzecz zwrotu kosztów procesu wg norm przepisanych z uwzględnieniem również kosztów wywołanych próbą ugodową w sprawie (...)Sądu Rejonowego P. (...)

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że prowadził jednoosobową działalność gospodarczą pod nazwą (...) A. U.. W latach 2008-2009 realizował inwestycję budowlaną polegającą na budowie osiedla domów wielorodzinnych w K. przy ul. (...), nr ewidencyjny gruntu (...) Realizacja przedsięwzięcia wiązała się z koniecznością wykonania przyłącza

do gminnej sieci kanalizacyjnej w K.. Powód uzyskał pozwolenie na budowę sieci, która została następnie wykonana i odebrana zgodnie z warunkami technicznymi wydanymi przez PHU (...) sp. z o.o. Dnia 3 marca 2009 r. strony podpisały protokół odbioru przyłączy. Wówczas sieć została dopuszczona do eksploatacji i od tej pory jest użytkowana przez przedsiębiorstwo przesyłowe jakim jest Spółka (...) Sp. z o.o. Pomimo tego pozwany do dnia dzisiejszego nie dokonał jej wykupu za odpowiednim wynagrodzeniem, stanowiącym koszt jej wybudowania poniesiony przez powoda. Zdaniem powoda szkodna jaką poniósł wynosi 223 860 zł. Jest to kwota jaką powód wydatkował na budowę fragmentu sieci kanalizacyjnej przyłączonej do przedsiębiorstwa pozwanej. Powód wskazał, że wezwał pozwanego do ugodowego zakończenia sprawy, jednak pozwany odmówił zawarcia ugody.

Postanowieniem z dnia 11 lutego 2014 r. Sąd zwolnił powoda od obowiązku uiszczenia opłaty od pozwu powyżej kwoty 7000 zł, zaś w pozostałym zakresie wnioszek o zwolnienie od kosztów sądowych oddalił (k. 79).

Wyrokiem zaocznym z dnia 2 października 2014 r. Sąd uwzględnił powództwo w całości (k. 204).

Dnia 25 listopada 2014 r. pozwany złożył sprzeciw od wyroku zaocznego wnosząc o jego uchylenie i oddalenie powództwa, a także uchylenie rygoru natychmiastowej wykonalności.

Pozwany wskazał, że nie jest właścicielem sieci kanalizacyjnej w miejscowości K.. Właścicielem sieci jest Gmina K., pozwany zaś użytkuje aktualnie sieć na podstawie umowy dzierżawy z dnia 1 października 2013 r. W związku z tym nie może stać się właścicielem przyłącza kanalizacji sanitarnej wybudowanego przez powoda.

Pismem z dnia 13 lutego 2015 r. powód wniósł o wezwanie do udziału w sprawie w charakterze pozwanej Gminy K., powód podkreślił, iż nadal stoi na stanowisku, że do złożenia oświadczenia woli powinna być w pierwszej kolejności pozwana spółka.

Postanowieniem z dnia 12 maja 2015 r. Sąd na mocy art. 194 § 3 kpc wezwał Gminę K. do udziału w sprawie w charakterze pozwanej.

Gmina K. w piśmie z dnia 3 lipca 2015 r. wniosła o oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych.

Pozwana wskazała, że żaden przepis nie nakłada na Gminę obowiązku wykupu urządzeń wodociągowo-kanalizacyjnych. W ustawie z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U z 2006, nr 123, poz. 858) znajduje się przepis art. 31 ust. 1 zgodnie z którym osoby, które wybudowały z własnych środków urządzenia wodociągowe i urządzenia kanalizacyjne, mogą je przekazywać odpłatnie gminie lub przedsiębiorstwu wodociągowo-kanalizacyjnemu, na warunkach uzgodnionych w umowie. Nie jest zatem tak, by art. 49 § 2 kc był jednym przepisem regulującym kwestie nabywania urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych. Zgodnie z wykładnią systemową to ten właśnie przepis powinien być stosowany w niniejszej sprawie. Pozwana wskazała, że zgodnie z definicją zawartą w ustawie wiadomo, iż przyłączy to odcinek przewodu łączącego sieć z wewnętrzną instalacją wodociągową w nieruchomości odbiorcy usług. Cytowany wyżej przepis nie przewiduje odpłatnego przejęcia przyłączy kanalizacyjnych i wodociągowych.

Pozwana wskazała ponadto na to, że powód nie wykazał roszczenia, bowiem przedstawił jedynie 3 faktury VAT nie potwierdzone za zgodność z oryginałem, które opiewają na kwotę 59 526,79 zł, zatem brak jest podstaw, by przyjąć, że powód poniósł wydatek rzędu 223 860 zł. Pozwana wniosła ponadto o zobowiązanie powoda do przedstawienia kalkulacji cen sprzedawanych mieszkań na nieruchomości położonej w K. przy ul. (...) celem ustalenia czy w cenie sprzedawanych mieszkań powód nie zawarł kosztów urządzeń będących przedmiotem niniejszej sprawy.

W załączniku do protokołu z dnia 29 października 2015 r. pozwany ad. 1 wskazał, że powód nie zawarł z pozwanym umowy, o jakiej mowa w art. 15 ust. 2 o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków z dnia 7 czerwca 2001 r. Poza tym powód nie wykazał, by pobudował urządzenia kanalizacyjne o jakich mowa w art. 15 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków z dnia 7 czerwca 2001 r. Z załączonych

przez powoda dokumentów wynika, że powód wystąpił do pozwanego o wydanie warunków technicznych wykonania przyłącza do gminnej sieci kanalizacji sanitarnej z terenu działek nr (...) położonych w K. przy ul. (...). Protokół odbioru także dotyczy odbioru przyłącza kanalizacyjnego, a nie sieci kanalizacyjnej. Zdaniem pozwanego powód otrzymał co prawda od Starosty (...) pozwolenie na budowę sieci kanalizacji sanitarnej, ale nie przedłożył dowodów na to, że była jeszcze budowana jakaś inna sieć poza przyłączami kanalizacji sanitarnej oraz sieci wodociągowej, o których mowa w protokołach odbioru z dnia 30 stycznia 2009 r. oraz z dnia 3 marca 2009 r. Tymczasem zgodnie z art. 15 ust. 2 ww. ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków z dnia 7 czerwca 2001 r. realizację budowy przyłączy do sieci oraz studni wodomierzowej, pomieszczenia przewidzianego do lokalizacji wodomierza głównego i urządzenia pomiarowego zapewnia na własny koszt osoba ubiegająca się o przyłączenie nieruchomości do sieci.

Dnia 3 października 2017 r. powód dokonał rozszerzenia powództwa do kwoty 657 045,20 zł wraz z odsetkami ustawowymi od kwoty 223 680 zł od 3 stycznia 2012 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. do dnia zapłaty a od dnia 1 stycznia 2016 r. z ustawowymi odsetkami z opóźnienie oraz od kwoty 433 635,20 zł od dnia doręczenia pisma zawierającego rozszerzenie powództwa (k. 537).

Ostatecznie powód wniósł o zobowiązanie do złożenia oświadczenia o treści przytoczonej w pozwie wskazując jednocześnie, iż cenę nabycia wybudowanego przez powoda kanału sanitarnego wynosi 272 988,24 zł (w tym podatek VAT)- k. 683.

Pozwani konsekwentnie wnosili od oddalenie powództwa.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Powód **A. U.** w latach 2006-2007 prowadził jednoosobową działalność gospodarczą, na podstawie wpisu do ewidencji działalności gospodarczych, pod nazwą **(...) A. U. z siedzibą w P.** i na terenie Gminy K. realizował inwestycję budowlaną w postaci budowy osiedla budynków wielorodzinnych w K. przy ul. (...), nr ewidencyjny gruntu (...). Działka ta stanowiła własność powoda A. U..

Okoliczność bezsporna

Realizacja ww. przedsięwzięcia wiązała się z koniecznością wykonania przyłącza do gminnej sieci kanalizacji sanitarnej, której operatorem jest pozwany ad. 1. W dniu 17 stycznia 2008 r. firma (...) uzyskała od pozwanego P.U. K (...) sp. z o.o. warunki techniczne wykonania przyłącza do gminnej sieci kanalizacji sanitarnej w K. z terenu działek o nr (...) położonych we wsi K. przy ul. (...). Z dokumentu wynikało, że przyłącza kanalizacji sanitarnej z ww. działek należy włączyć do sieci gminnej poprzez kolektor kanalizacji sanitarnej z rur PCV klasy S o średnicy 200 mm ułożonych w ul. (...) z wykorzystaniem studni na kolektorze. Trasę przyłącza należało zaopiniować w Zespole (...) Dokumentacji Projektowej przy Starostwie (...), a następnie należy opracować jego projekt i uzgodnić go w (...) Ł.. W warunkach technicznych zapisano, że przyłącze należy wykonać we własnym zakresie i na własny koszt. Dnia 24 stycznia 2008 r. Zakład Usług (...) Sp. z o.o. wydał warunki techniczne nr (...) włączenia do sieci wodociągowej dla działek położonych we wsi K. przy ul. (...).

W dniu 3 września 2008 r. powód uzyskał uzgodnienie dokumentacji w zakresie kanalizacji sanitarnej w ulicy bez nazwy bocznej do F. w K. działki (...). Na podstawie ww. uzgodnienia zaprojektowano kanalizację sanitarną grawitacyjną z włączeniem do istniejącej kanalizacji sanitarnej. z rur PCV SN 8 o śr. o,20 m, o długości L=441 mb wraz z przyłączami o średnicy 0,16 m sztuk 35 i łącznej długości 271 m. Na projektowanych kanałach przewidziano 10 studni rewizyjnych o średnicy 1000 mm z prefabrykowanych elementów betonowych z betonu oraz studnię wyłączeniową T. o średnicy 600 mm, która stanowi złącznik do istniejącej już kanalizacji sanitarnej. Wraz z budową kanału sanitarnego – zgodnie z wydanymi warunkami technicznymi – zaprojektowano również budowę 35 przyłączy kanalizacyjnych z rur PCV o średnicy 0,16 mm o łącznej długości 217 m.

Powód wystąpił do Starosty (...) o wydanie pozwolenia na budowę sieci, które otrzymał w dniu 17 września 2008 r. (nr (...)). Starostwa (...) decyzją nr (...) zatwierdził projekt budowlany i udzielił pozwolenia na budowę sieci kanalizacji sanitarnej z rur PCV SN 8 o śr. 0,20 m, o długości L=441 mb na terenie położonym wK. ul. (...) nr ewidencyjny gruntów (...). Autorem projektu był K. K.. Powód wybudował na własny koszt sieć kanalizacji sanitarnej określonej w zatwierdzonym projekcie budowlanym. W dniu 5 września 2008 r. powód nabył materiały budowlane za kwotę 29 227,82 zł, w dniu 15 września 2008 r. za kwotę 6958,17 zł, w dniu 5 września 2008 r. za kwotę 20 753,93 zł, w dniu 2 września 2008 r. za kwotę 23 340,80 zł. W dniu 27 października 2009 r. firma (...) wystawiła fakturę, której odbiorcą była firma powoda na kwotę 69 550 zł (w tym 7 % VAT).

Dowód: faktura VAT nr (S)FS- (...) - k. 18, faktura VAT nr (S)FS- (...) - k. 20, faktura VAT nr (S)FS- (...) - k. 21, faktura VAT nr (S)FS- (...) - k. 22, faktura VAT nr (...) - k. 136,

W dniu 30 stycznia 2009 r. dokonano odbioru technicznego przyłącza kanalizacyjnego z posesji położonej w miejscowości K. ulica (...) na działce nr (...) do (...). W skład (...) weszli inwestor B. L. reprezentowany przez B. S. (1), wykonawca Zakład (...), Gazowy i Ogrzewania W. O. oraz (...) sp. z o.o. reprezentowany przez P. W.. Przedmiotem odbioru było przyłącze kanalizacji sanitarnej oraz studzienka inspekcyjna. Długość przyłącza określono jako „zgodne z inwentaryzacją”. Przyłącze włączono do kolektora kanalizacji sanitarnej o średnicy 200 mm ułożonego w ulicy (...) przez trójniki. Komisja stwierdziła prawidłowe wykonanie przyłącza i jego zgodność z wydanymi wcześniej warunkami technicznymi wykonania przyłącza. Granicę odpowiedzialności (...) Ł. za sprawne funkcjonowanie przyłącza kanalizacyjnego strony ustaliły na kolektor w ulicy. W dniu 28 maja 2008 r. powód uiszczył do Zakładu Usług (...) opłatę włączeniową za działki (...) w wysokości 62 100 zł. Dnia 3 marca 2009 r. spisano protokół odbioru przyłączy wodociągowych do działek wK.przy ulica (...) na działce nr (...) do (...)

Dowód: warunki techniczne z dnia 17 stycznia 2008 r. – k. 8, decyzja Starosty (...) z dnia 17 września 2008 r. – k. 7, warunki techniczne nr (...) z dnia 24 stycznia 2008 r. – k. 9-10, uzgodnienie dokumentacji w zakresie kanalizacji sanitarnej – k. 7, protokół odbioru technicznego przyłącza kanalizacyjnego dnia 30 stycznia 2009 r.- k. 15, protokół odbioru przyłączy wodociągowych z dnia 3 marca 2009 r. – k. 16, projekt budowlany z kwietnia 2008r. wraz z opisem technicznym i uzgodnieniami – k. 137-180,

Wnioskiem z dnia 5 lipca 2011 r. powód zwrócił się do Wójta Gminy K. o odpłatne przejęcie sieci kanalizacyjnej w K.. Powód domagał się zapłaty kwoty 182 000 zł netto w terminie 14 dni. Wniosek pozostał bez odpowiedzi. Pismem z dnia 3 stycznia 2012 r. powód wniósł do Sądu Rejonowego P. (...) o zawiązanie do próby ugodowej przeciwników to jest obu pozwanych w niniejszej sprawie. W zawiązaniu wskazano, że koszt przeprowadzonej inwestycji wyniósł 182 000 zł netto, to jest 223 860 zł brutto. Do zawarcia ugody nie doszło.

Dowód: wezwanie do zapłaty- k. 136, zawiązanie do próby ugodowej oraz dokumenty w aktach (...)Sądu Rejonowego P. (...)

Aktualnie pozwany ad. 1 nosi nazwę Przedsiębiorstwo Usług (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K.

Okoliczność bezsporna.

Powyższy stan faktyczny był zasadniczo niesporny między stronami i znalazł pełne odzwierciedlenie w dokumentach znajdujących się w aktach niniejszej sprawy, zarówno urzędowych, jak i o charakterze prywatnym.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie następujących dowodów: dokumentów urzędowych i prywatnych wyżej wskazanych oraz zeznań świadków: W. O. – k. 391-391 v, e-protokół k. 393, B. S. (2)- k. 407-408, e-protokół – k. 409, zeznań powoda A. U. k. 714-716, e-protokół – k. 717 i pozwanego ad.1 P. W.- k. 716, e-protokół k. 717,

1) **Dokumenty urzędowe** zgromadzone w aktach niniejszego postępowania, tj. m.in. odpis aktualny z rejestru przedsiębiorców pozwanego uznano za wiarygodne w całości. Zostały sporządzone w odpowiedniej formie przez uprawnione do tego organy i w ramach ich kompetencji (zgodnie z treścią art. 244 § 1 k.p.c., dokumenty urzędowe,

sporządzone w przepisanej formie przez powołane do tego organy władzy publicznej i inne organy państwowe w zakresie ich działania, stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone). **Dokumenty prywatne** (zgodnie z treścią art. 245 k.p.c., dokument prywatny stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie), a za takie uznać należy m.in. obrazujące korespondencję stron i w/w fakturę VAT, zostały uznane również jako wiarygodne. Strony nie kwestionowały ich treści i autentyczności oraz nie znaleziono podstaw, aby podważać ich moc dowodową i wiarygodność z urzędu. Stąd stały się podstawą powyższych ustaleń.

Sąd Okręgowy uznał zatem za wiarygodne wszystkie powołane wyżej **dokumenty urzędowe i dokumenty prywatne**, znajdujące się w aktach sprawy. Autentyczność dokumentów prywatnych i urzędowych, jak również prawdziwość treści dokumentów urzędowych nie była kwestionowana przez żadną ze stron postępowania w oparciu o treść art. 232 k.p.c. w zw. z art. 252 k.p.c. i art. 253 k.p.c., a i Sąd nie znalazł podstaw do tego, aby uczynić to z urzędu. Tym samym okazały się one istotne dla potrzeb rozstrzygnięcia tego sporu.

Fakt, iż żadna ze stron nie zakwestionowała skutecznie treści kserokopii dokumentów znajdujących się w aktach sprawy pozwolił na potraktowanie tychże kserokopii jako dowodów pośrednich istnienia dokumentów o treści im odpowiadającej.

Opinia biegłego W. Ł. była kwestionowana przez stronę pozwaną. Sąd uznał opinie za przydatną w zakresie, w jakim biegły dokonał wyliczenia ceny jednostkowej metra bieżącego przyłącza kanalizacyjnego podlegającego wykupowi. Biegły specjalizuje się w dziedzinie kosztorysowania i wyceny robót budowlanych. Zatem wycena metra bieżącego zastosowanych przy budowie przyłącza materiałów wymagała jedynie porównania cen materiałów znajdujących się na rynku i jej uśrednienia. Cena ta nie odbiega od cen przyjmowanych przez Sądy w innych sprawach m.in. w sprawie XII C(...)tut. Sądu, gdzie Sąd w wyroku z dnia 28 grudnia 2012 r. przyjął cenę metra bieżącego kanału sanitarnego na kwotę 648,13 zł. W niniejszej sprawie biegły wyliczył cenę metra na kwotę 613,97 zł brutto, czyli 503,26 zł netto. O wysokości stawki VAT zdecydował zaś Sąd. Biegły wskazał również na braki dokumentacji w części rysunkowej dla przedmiaru robót na wykonanie kanalizacji sanitarnej i przyłączy, brak profili kanałów oraz sprzeczność zastosowanych rozwiązań przy studniach z treścią faktur przedłożonych przez powoda na kartach 17-23 akt.

Zeznania świadka **B. S. (1) i W. O.** sąd ocenił jako w całości wiarygodne. Korespondują one z pozostałym materiałem dowodowym naprowadzonym przez powoda w toku tego postępowania w postaci w/w dokumentów, ocenionym także jako wiarygodny. Opatrzanie ich przymiotem wiarygodności jest konsekwencją również tego, iż pozwany nie przedstawił jakiegokolwiek kontrdowodu, który skutecznie podważałby treść jego zeznań. Zasadą w procesie cywilnym jest to, iż strony zainteresowane uzyskaniem korzystnego rozstrzygnięcia winny dostarczać dowody na okoliczności przez nie podnoszone w myśl art. 6 k.c.; ciężar udowodnienia faktu spoczywa bowiem na stronie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Sąd co do zasady nie ma zaś obowiązku przeprowadzania dowodów z urzędu. W konsekwencji dano wiarę zeznającemu o wykonywaniu przez W. O. kanalizacji dla powoda (prace te zlecał mu powód jako firma), uiszczenia mu przez powoda zapłaty za jej wykonanie, a jednocześnie braku wiedzy o tym, aby ktokolwiek inny płacił za te prace prócz powoda. Tym samym zeznania tego świadka potwierdzają, że łączyła go z powodem umowa, w oparciu o którą powód uiścił jemu wynagrodzenie, zgodne z tą umową i w wysokości odzwierciedlonej w fakturze VAT. Wobec tego, iż strony, a w szczególności pozwany, bo tylko on mógł być tym zainteresowany, nie kwestionowały tych zeznań, sąd nie znalazł podstaw do odrzucenia ich z urzędu. Z zeznaniami tymi korespondują zeznania powoda, wespół tworząc spójny i logiczny, odpowiadający zasadom doświadczenia życiowego, materiał dowodowy.

Zeznania powoda **A. U.** także oceniono jako wiarygodne, choć powód przy niektórych pytaniach oświadczał, że „uchyla się od odpowiedzi na to pytanie”. Poza tym powód nie pamiętał, czy zawierał z pozwanymi jakąkolwiek umowę. Zdaniem Sadu powód jako przedsiębiorca powinien mieć wiedzę na ten temat, bowiem budowa sieci kanalizacji była dużym przedsięwzięciem i nawet upływ czas nie powinien spowodować zatarcia w pamięci powoda informacji na ten temat. Co do zasady zeznania powoda w całej rozciągłości korespondują z materiałem dowodowym zgromadzonym w toku tego postępowania w postaci dokumentów urzędowych i prywatnych oraz zeznań świadków. Powód potwierdził w zasadzie wszystkie te okoliczności, które wynikają z dokumentów załączonych do pozwu. Finalnie zaś ustalony stan faktyczny w niniejszej sprawie był niesporny, a spór między stronami przeniósł się na grunt prawny. Co za tym idzie,

dano mu wiarę co do realizacji inwestycji na terenie gminy K., polegającej na budowie osiedla domów mieszkalnych wraz z siecią kanalizacyjną, w całości sfinansowania jej przez niego, pokrycia przez niego wszelkich nakładów na tę inwestycję z jego środków finansowych. Dano mu też wiarę co do okoliczności, iż realizacja spornego odcinka instalacji kanalizacyjnej stanowiła warunek przyłączenia jej do sieci pozwanego, a odcinek ten nadal stanowi jego własność. Wszystkie okoliczności, o których zeznał powód, należy określić mianem niespornych, bowiem pozwany nie naprowadził w toku tego procesu dowodów zezwalających na poczynienie ustaleń przeciwnych. Tym samym jego zeznania jawią się jako logiczne, konsekwentne i spójne z punktu widzenia zasad doświadczenia życiowego. Nie znaleziono jakichkolwiek przesłanek, aby zdyskwalifikować je z urzędu, a co za tym idzie, uczyniono je podstawą ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie.

Sąd przeprowadził dowód z przesłuchania w charakterze pozwanego Prezesa Zarządu Przedsiębiorstwa Usług (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K. (poprzednio (...) Sp. z o.o.) P. W.. Pozwany potwierdził, że nikt z ramienia inwestora nie prowadził z pozwanym rozmów odnośnie wykonania spornej inwestycji. Powód otrzymał warunki techniczne na budowę przyłącza, odbiór techniczny również dotyczył przyłącza, nie zaś sieci kanalizacyjnej, na którą pozwany warunków nie wydawał. Zeznania te są spójne z treścią dokumentów zgromadzonych w sprawie i wiarygodne wobec faktu, że powód nie przedstawił żadnych dowodów na okoliczność treści rozmów, czy uzgodnień z pozwanym, ani dokumentów, z których wynikałoby, że zostały wydane warunki na budowę całej sieci kanalizacji, a nie tylko przyłącza. Pozwany podkreślił również, że powód budował infrastrukturę na swoich prywatnych działkach a ta infrastruktura nie jest siecią w świetle obowiązujących przepisów.

Sąd oddalił wniosek o przesłuchanie świadków wskazanych w piśmie pełnomocnika pozwanego ad. 1 z dnia 19 października 2017 r. na okoliczność nabycia przez nich prawa własności przyłącza kanalizacyjnego wysokości ich udziału w kosztach budowy przyłącza kanalizacyjnego oraz na okoliczność ustalenia treści stosunku prawnego pomiędzy świadkami. Sąd uznał, że wnioski te zostały zgłoszone z naruszeniem art. 206 § 6 kpc, bowiem kwestia wliczenia kosztów budowy przyłącza w cenę mieszkań została podniesiona przez pozwanego w piśmie z dnia 3 lipca 2015 r. i wówczas pozwany nie zaoferował na tę okoliczność żadnych wniosków dowodowych. Ponadto, w ocenie Sądu okoliczność niewliczenia kosztów budowy przyłącza powinna być wykazana przez powoda. Powód nie wykazał w tym kierunku żadnej inicjatywy dowodowej, nie przedstawił na tę okoliczność żadnych dokumentów, ani świadków.

Sąd oddalił również wniosek dowodowy zawarty w tym samym piśmie o przeprowadzenie dowodu z opinii innego biegłego to jest biegłego z zakresu budownictwa na okoliczność ustalenia wartości wykonanej przez powoda budowy odcinka sieci kanalizacyjnej położonej w K. przy ul. (...) z uwzględnieniem prac o których mowa w piśmie powoda z dnia 24 maja 2016 r. (...). Sąd uznał również, że wniosek ten jest spóźniony i zmierza wyłącznie do przedłużenia postępowania. Żaden z pozwanych nie domagał się ostatecznie przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego, żaden nie zaproponował tezy dowodowej dla biegłego. Sąd uznał, iż zgłoszenie powyższego wniosku dopiero w piśmie z dnia 19 października 2017 r. jest spóźnione. Poza tym ostatecznie Sąd za przydatną uznał opinię biegłego jedynie w niewielkim zakresie. Sąd na podstawie ww. opinii ustalił wartość 1 mb przyłącza kanalizacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Roszczenia **A. U.** jedynie w części zasługują na uwzględnienie.

Jak wskazano wyżej, stan faktyczny, który legł u stóp tego procesu jawił się jako niesporny, zaś spór między stronami przeniósł się na płaszczyznę prawną-oceny tak zakreślonego stanu faktycznego w świetle brzmienia powołanych niżej przepisów, z których strony wywodziły odmienne stanowiska w sprawie.

Jak zostanie to przedstawione niżej, sąd częściowo podzielił stanowisko powoda co do istnienia po jego stronie roszczenia o zobowiązanie pozwanego do złożenia oświadczenia woli o wykup kanału sanitarnego.

Jeśli chodzi o charakter niniejszej sprawy to powód wystąpił z pozwem jako osoba fizyczna. Powód aktualnie nie prowadzi działalności gospodarczej na terenie kraju i został wykreślony z ewidencji działalności gospodarczej, a zatem niniejsza sprawa nie miała charakteru gospodarczego, bowiem nie toczyła się między przedsiębiorcami i podlegała

rozpoznaniu przez sąd cywilny w trybie postępowania procesowego zwykłego. Powód przestał być przedsiębiorcą przed wniesieniem pozwu. Sąd akceptuje w tej kwestii stanowisko Sądu Najwyższego zajęte w uchwale z dnia 16 grudnia 2008 roku, iż sprawa ze stosunku cywilnego między stronami w zakresie prowadzonej przez nie działalności gospodarczej nie jest sprawą gospodarczą w rozumieniu art. 479¹ k.p.c. oraz art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 24 maja 1998 roku o rozpoznawaniu przez sądy spraw gospodarczych, jeżeli którakolwiek ze stron przestała być przedsiębiorcą przed wniesieniem pozwu (III CZP 102/08, OSNC 2009/5/65).

Odnosząc się do legitymacji czynnej powoda należy podnieść, iż **(...) A. U.** stanowiło jednoosobową działalność gospodarczą, prowadzoną osobiście przez powoda, zatem po wykreśleniu z ewidencji działalności gospodarczej, cały jej majątek stanowił jego własność. Aktualnie powód odpowiada za jej zobowiązania całym swoim majątkiem i jest uprawniony do dochodzenia służących jej roszczeń. Z treści protokołu z dnia 3 marca 2009 roku wynika, iż to powód występował w charakterze Inwestora (wskazuje na to zapis „p. B. P. Inwestora - (...) **A. U., ul. (...) P.**”).

Legitymacja bierna pozwanego wynika z uprawnienia powoda do wyboru osoby pozwanego według art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 roku o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (t.jedn. Dz.U. 2006, Nr 123, poz. 858 ze zm.) -dalej jako u.z.z.w. Zgodnie z wyżej powołanym przepisem osoby, które wybudowały z własnych środków urządzenia wodociągowe i urządzenia kanalizacyjne, mogą je przekazywać odpłatnie gminie lub przedsiębiorstwu wodociągowo-kanalizacyjnemu, na warunkach uzgodnionych w umowie.

Zgodnie z brzmieniem art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 roku o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (t. jedn. Dz.U. 2006, Nr 123, poz. 858 ze zm.) zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków należy do zadań własnych gminy, które jest realizowane na podstawie przepisów tej ustawy.

Zgodnie art. 15 ust. 1 tej ustawy, przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne jest obowiązane zapewnić budowę urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych, ustalonych przez gminę w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, w zakresie uzgodnionym w wieloletnim planie rozwoju i modernizacji, o którym mowa w art. 21 ust. 1 ustawy. Zgodnie z art. 15 ust. 2 ustawy, realizację budowy przyłączy do sieci oraz studni wodomierzowej, pomieszczenia przewidzianego do lokalizacji wodomierza głównego i urządzenia pomiarowego zapewnia na własny koszt osoba ubiegająca się o przyłączenie nieruchomości do sieci. Art. 15 ustawy w sposób wyczerpujący i jednoznaczny reguluje zatem kwestię zakresu obowiązków osoby ubiegającej się o przyłączenie nieruchomości do sieci, jak również kwestię obowiązków przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego. Reasumując, uznać należy, że przepis art. 15 tej ustawy określa zasady finansowania inwestycji polegających na budowie urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych.

Dla podzielenia racji powoda istotne znaczenie ma stanowisko orzecznictwa w aspekcie interpretacji powołanego wyżej art. 15 ustawy, do którego to stanowiska sąd orzekający w niniejszej sprawie się przychyła. W orzecznictwie Sądu Najwyższego (m.in. wyrok z dnia 14 marca 2007 roku, I CSK 454/06, Lex nr 428713) podkreśla się, że przewody wodociągowe i **kanaly sanitarne** nie są urządzeniami wymienionymi w art. 15 ust. 2 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę, których koszty budowy obciążają osobę ubiegającą się o przyłączenie nieruchomości do sieci. Co za tym idzie, gmina i przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne nie mogą wymuszać na właścicielach nieruchomości budowy na ich koszt urządzeń infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej, o której mówi ust. 1 art. 15 ustawy, przez uzależnienie świadczenia usług w zakresie odprowadzania ścieków sanitarnych od finansowania kosztów budowy infrastruktury sanitarnej z uwagi na normę art. 31 ust. 1 u.z.z.w. Zgodnie z jego treścią, osoby, które wybudowały z własnych środków urządzenia wodociągowe i urządzenia kanalizacyjne, mogą je przekazywać **odpłatnie** gminie lub przedsiębiorstwu wodociągowo-kanalizacyjnemu, na warunkach uzgodnionych w umowie. Tak więc ustawodawca jednoznacznie w tym przepisie przewidział **odpłatność** świadczenia polegającego na budowie urządzeń sanitarnych przez inny podmiot niż gmina lub przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne.

W orzecznictwie wskazuje się, że zarówno gmina, jak i przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne mają obowiązek w myśl art. 31 ust. 1 u.z.z.w. zawrzeć umowę o przekazaniu, a odmowa może być uzasadniona tylko wówczas, gdy urządzenia te nie odpowiadają warunkom technicznym określonym w odrębnych przepisach (art. 31 ust. 2 u.z.z.w.).

Osobie, która sfinansowała budowę nie służy roszczenie o zawarcie umowy, bowiem skoro strony nie uzgodniły jej warunków, a sąd nie jest władny tego uczynić, to nie można w drodze sądowej wymusić zawarcia takiej umowy (m.in. wyrok z dnia 14 marca 2007 roku, I CSK 454/06, Lex nr 428713). W literaturze i orzecznictwie podkreśla się, że to zobowiązanie gminy lub przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego zagrożone jest w takiej sytuacji tylko odpowiedzialnością odszkodowawczą.

Niespornym elementem stanu faktycznego jest wybudowanie przez powoda fragmentu sieci sanitarnej w ulicy bez nazwy, bocznej w stosunku do ul. (...) w K. na działce stanowiącej własność powoda. Bezspornym jest również fakt, że powód nie zawarł ani z Przedsiębiorstwem Usług (...) sp. z o.o. ani z Gminą K. żadnej umowy, ani porozumienia, które określałyby warunki odpłatnego przekazania gminie albo przedsiębiorstwu wodociągowo-kanalizacyjnemu urządzeń kanalizacyjnych. W związku z tym stan faktyczny również się w sposób zasadniczy od stanu faktycznego, jaki miał miejsce w sprawie, która zakończyła się w tut. Sądzie pod sygnaturą XII C (...), na którą powoływał się powód w niniejszej sprawie. W sprawie tej powództwo A. U. o zobowiązanie pozwanego (...) SA w P. do złożenia oświadczenia woli co do nabycia prawa własności kanału sanitarnego zostało uwzględnione w całości. Jednakże w sprawie tej powód W toku procesu budowlanego w dniu 20 lipca 2006 roku powód jako inwestor zawarł z Miastem L. „Porozumienie”, na mocy którego zobowiązał się do „zbudowania kanału sanitarnego w odcinku ul. (...), tj. odcinka od studni 13S do studni 20S o długości około 267,5 mb wg projektu budowlano-wykonawczego dostarczonego przez Miasto oraz kanału sanitarnego ulicy bez nazwy, tj. odcinka o długości około 232,5 mb na podstawie (...) wykonanego własnym kosztem i staraniem”. Następnie zaś zawarł z -będącym monopolistą na rynku usług wodno-kanalizacyjnych na terenie realizowanej inwestycji- pozwanym **(...) S.A. z siedzibą w P.** - umowę przedwstępną, w której pozwany (§ 1 ust. 2) zobowiązał się zawrzeć z powodem jako inwestorem umowę o świadczenie usług w zakresie zbiorowego odprowadzania ścieków sanitarnych „pod warunkiem wybudowania przez inwestora na jego koszt sieci kanalizacji sanitarnej o średnicy 250 i 300 mm z rur PCV w drodze bocznej od ulicy (...), na odcinku o długości około 160,0 mb od projektowanego kanału sanitarnego o średnicy 300 mm z rur kamionkowych w ulicy (...) oraz przyłącza kanalizacji sanitarnej umożliwiającego odprowadzanie ścieków sanitarnych z (...). Kolejna różnica polegała na tym, że to Miasto L. przekazało powodowi projektu spornej instalacji kanalizacyjnej. Powód uzyskał go we własnym zakresie. Zdaniem Sadu stany faktyczne obu spraw są zasadniczo różne i w związku z tym nie można rozstrzygnięcia zapadłego w tej sprawie traktować jako wiążącego do wydania wyroku w niniejszym postępowaniu.

Pozwany ad. 1 w dniu 17 stycznia 2008 r. wydał powodowi warunki techniczne wykonania przyłącza do gminnej sieci kanalizacji sanitarnej w K. z terenu działek o nr (...) położonych we wsi K. przy ul. (...). Z dokumentu wynikało, że przyłącza kanalizacji sanitarnej z ww. działek należy włączyć do sieci gminnej poprzez kolektor kanalizacji sanitarnej z rur PCV klasy S o średnicy 200 mm ułożonych w ul. (...) z wykorzystaniem studni na kolektorze. Bezspornym jest, że

wybudowany przez powoda fragment sieci sanitarnej został dopuszczony do eksploatacji. Niespornym jest też, iż pozwany nie zareagował na wniosek powoda z 2009 roku w sprawie zawarcia umowy o odpłatnym przekazaniu na jego rzecz urządzeń wybudowanych przez niego. Także w postępowaniu pojednawczym, wszczętym na skutek zawezwania do próby ugodowej, pozwany nie przedstawił żadnej propozycji co do zawarcia z powodem umowy o przekazaniu.

Wskazać należy, że powód nie złożył nigdy oświadczenia o nieodpłatnym przekazaniu wybudowanej części sieci kanalizacyjnej ani też nie zobowiązał się do nieodpłatnego przekazania urządzeń wykonanych na swój koszt.

Zarówno przepisy ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.jedn. Dz.U. 2001, Nr 142, poz. 1591 ze zm.)-art. 7 ust. 1 punkt 3, jak i przepisy ustawy z dnia 7 czerwca 2001 roku o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków przekazują do zadań własnych gminy zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków (art. 3 ust. 1), a do tego stanowią, iż finansowanie budowy sieci kanalizacyjnych jest obowiązkiem gmin i przedsiębiorstw wodociągowo-kanalizacyjnych w zakresie określonym w art. 15 ust. 1 u.z.z.w. O czym była mowa wyżej, obowiązki innych podmiotów ustawodawca ograniczył do ponoszenia kosztów wskazanych w art. 15 ust. 2 u.z.z.w. i wnoszenia tzw. opłat adiacenckich.

Reasumując, powód nie wyzbył się swego ustawowego uprawnienia do żądania od pozwanej spółki odpłatnego przejęcia wybudowanej jego kosztem części sieci sanitarnej; brak spełnienia jego roszczeń w tym aspekcie, przy jednoczesnym braku uprawnienia powoda do żądania zawarcia z nim odpowiedniej umowy, otworzyło powodowi drogę do zgłoszenia roszczeń odszkodowawczych.

W świetle tych postanowień za udowodnioną uznać należy zasadę odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego (art. 471 k.c.).

Powód udowodnił częściowo wysokość należnego mu od pozwanego świadczenia, za które winno nastąpić nabycie od niego prawa własności fragmentu sieci. Istotą niniejszego postępowania było zaś ustalenie, którego fragmentu sieci. Należy zatem dokonać wyjaśnienia czym jest sieć kanalizacyjna a czym przyłącze tejże sieci.

Zgodnie z definicją zawartą w art. 2 pkt 5 u.z.z.w przyłącze kanalizacyjne jest to odcinek przewodu łączącego wewnętrzną instalację kanalizacyjną w nieruchomości odbiorcy usług z siecią kanalizacyjną, za pierwszą studzienką, licząc od strony budynku, a w przypadku jej braku do granicy nieruchomości gruntowej.

W piśmiennictwie przeważa założenie, zgodnie z którym w art. 2 pkt 5 ustawy ustawodawca zróżnicował sam odcinek przyłącza w zależności od obiektywnego i podstawowego kryterium istnienia studzienki kanalizacyjnej. Jeżeli więc jest studzienka kanalizacyjna, to przyłączem jest odcinek przewodu od studzienki do sieci. Zwrot „za studzienką” wskazuje początek odcinka przewodu łączącego wewnętrzną instalację kanalizacyjną w nieruchomości (kończącą się studzienką), a istniejąca sieć kanalizacyjna wyznacza koniec tego odcinka. Dopiero gdy nie ma studzienki (przy czym niejasne pozostaje, czy chodzi o brak na nieruchomości, czy brak w linii między instalacją kanalizacyjną a siecią) można posilkować się kryterium granicy nieruchomości. Kryterium to, wyznaczające koniec odcinka przewodu stanowiącego przyłącze, jest kryterium wtórnym (pomocniczym) wobec kryterium studzienki, a nie kryterium równorzędnym lub alternatywnym. Wolno je stosować tylko w przypadku, gdy kryterium studzienki nie jest możliwe do zastosowania (B. R., Znaczenie posiadania w ustawie o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i odprowadzaniu ścieków, Samorząd Terytorialny z 2012 r. Nr 12, s. 156). Według B. R., studzienka wyznacza początek odcinka przyłącza, natomiast jego koniec wyznacza sieć kanalizacyjna, która istnieje w chwili budowania przyłącza (B. R., Problematyka przyłącza., s. 29). Przyłącze to odcinek przewodu łączącego istniejącą instalację wewnętrzną z istniejącą w chwili budowy przyłącza siecią, dlatego nie może kończyć się w innym miejscu niż na sieci (B. R., Problematyka przyłącza., s. 161). Skoro w przepisie użyto przyimka „za” w połączeniu z urządzeniem technicznym jakim jest „studzienka”, to przyłącze musi się zaczynać za studzienką, a nie może się zaczynać przed studzienką. W piśmiennictwie akcentuje się, że definicja przyłącza jest definicją techniczną (B. R., Problematyka przyłącza., s. 25), z wyjątkiem kryterium granicy nieruchomości, które stosuje się tylko w braku studzienki. Odróżnia to definicję przyłącza od definicji sieci, która jest definicją jurydyczną. Dla ustalenia pojęcia sieci decydujące znaczenie ma posiadanie przewodów przez przedsiębiorstwo, a nie techniczny lub formalny status tych przewodów i urządzeń (B. R., Znaczenie posiadania., s. 59). Za sieć można uznać tylko te przewody i odcinki, które są w posiadaniu przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego. Przewody i odcinki, które nie są w posiadaniu przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego, nie mogą być traktowane jako sieć. Dlatego można przyłączyć się tylko do takich przewodów, które są w posiadaniu przedsiębiorstwa kanalizacyjnego, co oznacza, że można się przyłączyć tylko do istniejącej sieci (B. R., Problematyka przyłącza., s. 158). Jeżeli takowa istnieje poza granicą nieruchomości (ale nie przy granicy nieruchomości albo na obszarze nieruchomości), to bez budowy przyłącza wykraczającego poza granice przyłączanej nieruchomości nie można przyłączyć instalacji kanalizacyjnej z nieruchomości do sieci (bo ta nie istnieje na odcinku między rurą w pasie drogowym a granicą nieruchomości).

Zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 22 czerwca 2017 r. wydanej w sprawie III SZP 2/16 przyłączem kanalizacyjnym w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (jednolity tekst: Dz. U. z 2017 r., poz. 328) jest przewód łączący wewnętrzną instalację kanalizacyjną zakończoną studzienką w nieruchomości odbiorcy usług z siecią kanalizacyjną, na odcinku od studzienki do sieci kanalizacyjnej.

Co do statusu własnościowego tej części przyłącza, która znajduje się poza granicami nieruchomości przyłączanej, wypada natomiast jeszcze raz odwołać się do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2011 r., III CZP 26/11, w uzasadnieniu której sformułowano niebudzący wątpliwości pogląd, iż „według art. 49 § 2 KC, wykazanie faktu poniesienia kosztów budowy rozstrzyga o własności urządzeń, które w wyniku połączenia z siecią przedsiębiorstwa nie należą już do części składowych nieruchomości i uzyskują status samoistnych rzeczy ruchomych, wchodzących w skład przedsiębiorstwa”, oraz że „zdarzeniem prawnym, którego skutkiem jest nabycie własności urządzeń określonych w art. 49 § 2 KC, jest sfinansowanie ich budowy. Oznacza to, że podmiotem roszczenia przysługującego na podstawie art. 49 § 2 KC jest osoba, która poniosła koszty budowy urządzeń wchodzących w skład przedsiębiorstwa, stając się ich właścicielem, niezależnie - jak trafnie podkreśla się w piśmiennictwie - od przysługujących jej uprawnień do nieruchomości” (por. także wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 listopada 2014 r., II CSK 169/14, i przywołane tam orzecznictwo). W wyrokach wydawanych przez Sąd Najwyższy od 2010 roku, m.in. z dnia 22 stycznia 2010 roku (V CSK 195/09 i V CSK 206/09) wskazywał on konsekwentnie, że od chwili wejścia w skład przedsiębiorstwa własność wymienionych urządzeń nie jest już pochłaniania przez własność nieruchomości, a założenia przyjęte w znowelizowanym art. 49 § 2 k.c. wykluczają przyjmowaną dotychczas konstrukcję nabycia własności tych urządzeń przez połączenie z instalacją przedsiębiorstwa w taki sposób, że stają się jej częścią składową. Urządzenia określone w art. 49 § 1 k.c. z chwilą, gdy przez fizyczne połączenie z siecią przestają być częścią składową nieruchomości zachowują status samoistnych rzeczy ruchomych, które mogą być przedmiotem odrębnej własności i odrębnego obrotu, o czym według SN stanowią sformułowania art. 49 § 2 k.c.: „osoba, która poniosła koszty budowy urządzeń, o których mowa w § 1, i jest ich właścicielem” i art. 305³ § 1 k.c.: „nabywcę urządzeń, o których mowa w art. 49 § 1 k.c.”. Zatem, urządzenia takie, nawet gdyby ich ścisłe związanie z instalacją sieci przedsiębiorstwa uzasadniać miało zastosowanie art. 47 § 2 k.c. nie stają się częściami składowymi takiej instalacji. SN wyraził w tych orzeczeniach konsekwentne stanowisko, iż w myśl nowego brzmienia art. 49 § 2 k.c. wykazanie faktu poniesienia kosztów budowy rozstrzyga o własności urządzeń, które w wyniku połączenia z siecią przedsiębiorstwa nie należą już do części składowych nieruchomości i uzyskują status samoistnych rzeczy ruchomych, wchodzących w skład przedsiębiorstwa. Przepis ten stanowi bowiem, że roszczenie o nabycie przez przedsiębiorcę własności takich urządzeń przysługuje osobie, która poniosła koszty ich budowy i jest ich właścicielem.

Sąd orzekający w niniejszej sprawie podziela to stanowisko. Przenosząc te uwagi na grunt niniejszej sprawy należy uznać, że zdarzeniem prawnym, którego skutkiem jest nabycie własności urządzeń określonych w art. 49 § 1 k.c. jest sfinansowanie kosztów ich budowy, które to sfinansowanie zrealizował powód (okoliczność bezsporna). A zatem podmiotem roszczenia z art. 49 § 2 k.c. jest powód jako osoba, która poniosła koszty budowy urządzeń wchodzących w skład przedsiębiorstwa, stając się ich właścicielem, i to niezależnie od służących jemu praw do nieruchomości. Reasumując, wprowadzenie do k.c. art. 49 § 2 rozwiało wątpliwości, że ustawodawca takie roszczenie w obowiązującym porządku prawnym przewiduje. Zastosowanie na gruncie tak zakreślonego stanu faktycznego art. 49 § 2 k.c. jest dopuszczalne z uwagi na uznanie skutku retroaktywnego tego przepisu i wskazania, że dotyczy on nawet urządzeń wybudowanych i podłączonych do sieci przed dniem 3 sierpnia 2008 roku. W uchwale z dnia 13 lipca 2011 roku, III CZP 26/11 SN opowiedział się za poglądem, że art. 49 § 2 k.c. jako przepis późniejszy wyłącza zastosowanie art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 roku o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, który powinien być uznany za usunięty z systemu prawnego. Pogląd ten sąd rozpoznający tę sprawę akceptuje, uznając, że zakres roszczeń powoda wobec pozwanego określa art. 49 § 2 k.c.

Powód otrzymał od pozwanego ad. 1 warunki techniczne wykonania przyłącza do gminnej sieci kanalizacji sanitarnej w K. z terenu działek o numerach (...) położonych we wsi K. przy ul. (...). O tym, że są to warunki techniczne na wykonanie jedynie odcinka od potencjalnej studzienki kanalizacyjnej na nieruchomości powoda do studzienki na kanale sanitarnym znajdującym się w ul. (...) świadczy określenie materiałów wskazanych w Warunkach (...) oraz treść Protokołu odbioru technicznego przyłącza kanalizacyjnego z nieruchomości należących do powoda z dnia 30 stycznia 2009 r. Ani (...) ani Gmina K. nie zawierały z powodem żadnych umów ani porozumień, w których byłaby mowa, że powód ma wybudować sieć kanalizacyjną na działkach do niego należących. Skoro pozwany ad. 1 wydał warunki techniczne na wykonanie przyłącza i dokonał jego odbioru to ma obowiązek dokonać jego wykupu. Podmioty wyraźnie zobowiązane przez ustawodawcę do finansowania kosztów budowy sieci kanalizacyjnych nie mogą więc przerzucać

na inne osoby swych ustawowych obowiązków. Pozwany ad. 1 w piśmie procesowym z dnia 19 października 2017 r. przyznaje, że jedynym fragmentem podlegającym wykupowi przez pozwanego jest fragment instalacji sanitarnej od granicy nieruchomości powoda do studzienki kanalizacyjnej znajdującej się w ul. (...) (k.555). Takie stanowisko jest zgodne z zaprezentowanym w uchwale Sadu Najwyższego z dnia 22 czerwca 2017 r.

Powód zastąpił pozwanego w wykonaniu jego ustawowego obowiązku z art. 15 ust. 1 u.z.z.w. i pozwany uzyskał korzyść kosztem majątku powoda. Korzyść ta wyrażała się nie tylko w zaoszczędzeniu wydatków na budowę fragmentu sieci kanalizacyjnej, ale i na przyłączeniu do jego przedsiębiorstwa urządzeń pozwalających na pozyskiwanie dochodów związanych z ich eksploatacją przez nowych, potencjalnych użytkowników w przyszłości. Wskazać należy, iż nawet gdyby istniał zapis umowy zobowiązujący powoda do poniesienia kosztów wybudowania fragmentu sieci kanalizacyjnej określonego w tej umowie uznać należy zatem za nieważny na podstawie art. 8 ust. 3 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 roku o ochronie konkurencji i konsumentów (t. jedn. Dz.U. 2005, Nr 244, poz. 2080 ze zm.). Nieważna czynność prawna nie wywołuje skutków w niej wyrażonych, a więc nie skutkowała utratą przez powoda uprawnienia do żądania zawarcia umowy o wykup (art. 31 ust. 1 u.z.z.w.) poczynionych nakładów na przedsiębiorstwo pozwanego, a w braku zadośćuczynienia temu uprawnieniu przez pozwanego do dochodzenia odszkodowania na podstawie art. 471 k.c. Szkoda powoda, wynikająca z niewykonania przez pozwanego zobowiązania do zawarcia umowy w sprawie odpłatnego przekazania wybudowanych przez powoda urządzeń kanalizacji sanitarnej odpowiada wydatkom z jego majątku na opłacenie wykonania tych robót. Powodowi należą się więc koszty, które poniósł faktycznie w związku z budową odcinka kanalizacji sanitarnej, i których wysokość wynika z opinii biegłego W. Ł.. Zatem w ten sposób może nastąpić naprawienie szkody poniesionej przez powoda na skutek sfinansowania budowy odcinka kanalizacji sanitarnej. Reasumując powód wykazał, iż koszt tych robót o podanym wyżej zakresie wyniósł kwotę 3990,91 zł.

Tym samym uznano, iż powód wykazał w myśl art. 6 k.c., iż koszt robót, który poniósł na budowę przyłącza kanalizacyjnego, wynosił 3990,91 zł, a niewykonanie przez pozwanego zobowiązania polega na niezawarcie z powodem, mimo jego inicjatywy w tym względzie podjętej w 2011 roku i braku przesłanki negatywnej w postaci niezgodności urządzeń z warunkami technicznymi-prawidłowość wykonania robót została stwierdzona w protokole z dnia 30 stycznia 2009 roku, umowy z art. 31 ust. 1 u.z.z.w., co rodzi odpowiedzialność odszkodowawczą pozwanego. W pozostałym zakresie Sąd uznał żądanie powoda za bezzasadne. Poza orzeczeniem Sądu Najwyższego z dnia 22 czerwca 2017 r., które aktualnie definiuje pojęcie przyłącza kanalizacyjnego Sąd zwraca uwagę, że powód wbrew dyspozycji wynikającej z art. 6 kc nie wykazał w sposób nie budzący wątpliwości, iż koszt budowy sieci kanalizacyjnej znajdującej się na nieruchomości powoda nie został przerzucony na nabywców działek wydzielonych z tej nieruchomości. powoda do przedstawienia kalkulacji cen sprzedawanych mieszkań na nieruchomości położonej w K. przy ul. (...) celem ustalenia czy w cenie sprzedawanych mieszkań powód nie zawarł kosztów urządzeń będących przedmiotem niniejszej sprawy. Powód, wbrew żądaniom pozwanego, nie przedstawił kalkulacji cen sprzedawanych mieszkań na nieruchomości położonej w K. przy ul. (...) celem ustalenia czy w cenie sprzedawanych mieszkań powód nie zawarł kosztów urządzeń będących przedmiotem niniejszej sprawy.

Zatem wykupowi podlega przyłącze kanalizacyjne wybudowane przez powoda na odcinku 1,5 m od granicy działki, czyli od miejsca, w którym powinna być zlokalizowana studzienka na nieruchomości powoda - do studni na kanale sanitarnym przebiegającym w ulicy (...). Z rysunku załączonego do akt na k. 660 wynika, że odległość od granicy nieruchomości powoda do studni sanitarnej w ul. (...) wynosi 5 m, zaś na nieruchomości powoda w odległości 1-2 m od granicy winna być zlokalizowana studnia przyłączeniowa. Powód nie wybudował studni i włączył się do sieci poprzez trójniki. Zatem w ocenie Sądu wykupowi podlega przyłącze o łącznej długości 6,5 mb (5 m w ulicy (...) i 1,5 m w działce powoda).

Wysokość ceny wykupu 1 mb bieżącego Sąd ustalił na podstawie opinii biegłego W. Ł. na kwotę 503,26 zł (503,26 zł x 6,5 = 3271,24 zł) plus VAT 22 % co daje w sumie 3990,91 zł brutto. Sąd zastosował stawkę VAT w wysokości 22 % jako obowiązującą w latach, w których powód wykonywał inwestycję w postaci budowy osiedla domów jednorodzinnych wK.. Taka też stawka naliczana była w fakturach przedstawionych przez powoda przy zakupie materiałów do budowy instalacji sanitarnych.

Zgodnie z art. 347 kpc po ponownym rozpoznaniu sprawy sąd wydaje wyrok, którym wyrok zaoczny w całości lub części utrzymuje w mocy albo uchyla go i orzeka o żądaniu pozwu, bądź też pozew odrzuca lub postępowanie umarza.

W związku z powyższym Sąd w pkt 1 wyroku uchylił wyrok zaoczny z dnia 2 października 2014 r. wydany w sprawie XII C 2412/13.

W punkcie 2 wyroku Sąd zobowiązał pozwanego Przedsiębiorstwo Usług (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K. do złożenia oświadczenia woli następującej treści: „Pozwana oświadcza, że nabywa od powoda własność wybudowanego przez powoda na jego koszt przyłącza kanalizacyjnego położonego w K. przy ul. (...) na odcinku od granicy nieruchomości powoda do studni na kanale sanitarnym przebiegającym w ulicy (...) o długości 6 mb za kwotę 3990,91 zł, na co powód niniejszym pozwem wyraża zgodę.”

W pozostałym zakresie Sąd uznając powództwo za bezzasadne oddalił je w punkcie 3 wyroku.

Powód w pozwie nie domagał się odsetek ustawowych od kwoty, za którą ma nastąpić wykup przyłącza kanalizacyjnego. Swoje stanowisko zmodyfikował w piśmie z dnia 3 października 2017 r., w którym powód dokonał rozszerzenia powództwa do kwoty 657 045,20 zł wraz z odsetkami ustawowymi od kwoty 223 680 zł od 3 stycznia 2012 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. do dnia zapłaty a od dnia 1 stycznia 2016 r. z ustawowymi odsetkami z opóźnienie oraz od kwoty 433 635,20 zł od dnia doręczenia pisma zawierającego rozszerzenie powództwa. Sąd wskazuje, że żądanie odsetkowe zaktualizuje się dopiero po zawarciu umowy, do której Sąd zobowiązał pozwanego ad. 1 w pkt 2 wyroku. Żądanie przyznania odsetek ustawowych na tym etapie jest przedwczesne.

Pozwany ad. 1 i 2 na rozprawie w dniu 30 sierpnia 2018 r. zgłosili zarzut przedawnienia co do kwoty wykraczającej poza roszczenie zgłoszone w pozwie oraz zawezwaniu do próby ugodowej. Zgodnie z art. 117 § 1 kc z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych, roszczenia majątkowe ulegają przedawnieniu. Roszczenie powoda nie jest roszczeniem o charakterze majątkowym, zatem nie można mówić, iż ulega ono przedawnieniu. Zatem zarzut przedawnienia należało uznać za bezzasadny.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 kpc w zw. z art. 100 kpc mając na uwadze wynik sprawy. Powód wygrał proces w Zdaniem Sądu powódka uległa co do nieznaczącej części swojego żądania zatem uzasadnione jest nałożenie obowiązku zwrotu wszystkich kosztów na pozwaną. Stosownie do art. 108 § 1 kpc szczegółowe rozliczenie kosztów procesu Sąd pozostawił referendarzowi sądowemu.

SSO Maria Prusinowska

ZARZĄDZENIE

Proszę:

- 1) odnotować w kontrolce uzasadnień, termin do sporządzenia uzasadnienia przedłużony zarządzeniem Prezesa SO, a nadto w dniach 10-12 października 2018 r. szkolenie,
- 2) odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikom wszystkich stron,
- 3) akta przedłożyć z apelacją lub za 14 dni.

P., dnia 26 listopada 2018 r.